

İHALE İŞLERİNİ SGK'YA BİLDİRİLMESİ VE UYGUN OLARAK HAK EDİŞLERİN ÖDENMESİ İLE TEMİNAT MEKTUPLARININ İADESİ.

Kamu İhale Kanuna göre yapılan ihalelerin hak ediş ödemeleri ve teminat mektubu iadesi sırasında Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı sorumluluklarımızı yerine getirmedeğimiz taktirde cezai işlem uygulanmakta olduğunu hemen hemen herkes tarafından biliniyor.

Bu nedenle yaptığımız ihalelerin sözleşme imzalama tarihinden itibaren Sosyal Güvenlik Kurumuna Karşı sorumluluğumuzda başlıyor. 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunun 90. maddesine göre sözleşme imzaladığımız

firmanın adres ve diğer bilgilerini 15 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmemiz gerekiyor. Konuyla ilgili detaylı bir açıklama yapmak gerekirse hangi ihaleleri SGK ya bildirmemiz veya bildirmememiz gerekiyor örneklerle açıklama yaparsak

Örnek 1: Ekmek satın alama ihalesi yaptık ve bu ihale sonuçlandıktan sonra bu ihaleyi alan firmayı SGK ya bildirmemize gerek yok, nedeni ise ekmek piyasadan satın alınan ve bu ihaleye giren firma bu ekmeği kendisi üretmeyip piyasadan hazır alıp bize teslim ettiği için

Örnek 2: Kuruluşumuzun fiziksel koşullarına göre 200 adet dolap ihalesi yaptık bu ihaleyi alan firmayı sözleşme imzalandıktan sonra 15 gün içinden SGK ya bildirmemiz gerekiyor bunun sebebi ise firma bu dolapları kuruluşumuzun fiziksel koşullarına göre imalat yapması gerekiyor ve burada

bir işçilik söz konusu.

Hizmet alımları ve bizim şartlarımıza göre imal edilmesi gereken mal alımları ihalelerini sözleşme imzalandıktan sonra 15 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildiririz

Projelendirilmemiş ve işe göre şekillendirilmemiş bir mal alımı ihalesini bildirmemize gerek yoktur birinci, örneğimizde bunu durum açıklanmıştır

İdarelerin, ihale suretiyle yaptırdıkları işleri üstlenenleri, bunların adreslerini, sözleşmenin imzalanma tarihini ve sözleşmeye göre işe başlama tarihini, SGK' ye bildirmemeleri veya sözleşmenin imzalandığı tarihi takip eden 15 günlük süre geçirildikten sonra bildirmeleri halinde, 5510 sayılı Kanunun 102 inci maddesinin (g) bendi uyarınca, haklarında, 15 inci günün son gününde geçerli olan ve 16 yaşından büyük işçiler için belirlenmiş olan aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanmaktadır.

İdarece işverenlerin hak edişleri, SGK' ye idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenir.

İdare, yaptığı ihaleler sonucunda işverene ödeyeceği her hak ediş ödemesinden önce işverenin ve varsa alt işverenlerinin SGK' ye idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının bulunup bulunmadığı hususunda sorgulama yapabilmek için SGK' ye yetki başvurusunda bulunabilir.

SGK tarafından bu başvurunun uygun görülmesi halinde idarece, işverene yapılacak her hak ediş ödemesinden önce elektronik

ortamda işverenin ve varsa alt işverenlerinin SGK' ye idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan muaccel borçlarının bulunup bulunmadığı hususunda sorgulama yapılır.

İşveren ve varsa alt işverenlerin SGK' ye borcu yoksa, ayrıca SGK' ye yazı ile sorulmaksızın hak ediş ödemesi yapılır.

İşveren ve varsa alt işverenler tarafından çalıştırılan sigortalılara ilişkin aylık prim ve hizmet belgeleri SGK' ye verilmemiş veya işyerinde sigortalı çalıştırılmadığı takdirde bu husus bir dilekçe ile SGK' ye, bildirilmemiş ise bu durum SGK tarafından idareye bildirilir.

İdare bu bildirim üzerine ihale konusu işten dolayı tahakkuku olası idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerine mahsup edilmek üzere hak edişten %5 oranında kesinti yapar. Ancak, ihale konusu işyeriyle ilgili aylık prim ve hizmet belgeleri SGK' ye verildiğinde, SGK kesinti yapılmamasını idareye bildirir.

İdarece, işveren ve varsa alt işverenlerinin SGK' ye idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarına mahsup edilmek üzere yapılan kesinti tutarı, ödeme belgesinde gösterilir.

Bu kesinti, ödeme makamınca muhasebe kayıtlarına intikal tarihinden itibaren 15 gün içinde SGK' ye veya SGK'nin önceden bildirilen banka hesabına yatırılır.

Hak ediş miktarı, işverenin ve varsa alt işverenlerinin SGK' ye idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borcunu karşılamazsa, bakiye borç daha sonra ödenecek hak edişlerden aynı yöntemle kesilerek SGK' ye ödenir.

İşverenin ve varsa alt işverenlerinin, prime ilişkin gecikme

cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden dolayı SGK' ye olan sorumluluğu; idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının tamamının hak edişten mahsup edildiği tarihe kadar devam eder.

İdare; hak ediş kesintisinin yapıldığı tarihi, tutarını, muhasebe kayıtlarına intikal tarihini, tediye mahallini, banka hesap numarasını, işverenin adını ve soyadını, işveren tüzel kişilik ise unvanını, işyerinin sicil numarasını bir yazı ile ilgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezine bildirir. SGK' ye ödenen kesintiler toplamının işverenin ve varsa alt işverenlerinin mevcut borçlarından fazla olması halinde, SGK kesinti fazlalığını işverene iade eder.

İşverenlerin yasal ödeme süresi geçmiş borçlarının bulunup bulunmadığına ilişkin sorgulama işleminin her hak ediş ödemesinden önce yapılması gerektiğinden, ikinci hak ediş kesintisi yapılmadan önce daha önce yapılmış olan hak ediş kesintisine ilişkin yukarıda açıklanan bilgilerin, işyerinin işlem gördüğü Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne/Sosyal Güvenlik Merkezine bildirilmiş olması ve ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünce/Sosyal Güvenlik Merkezince bahse konu paraların ilgili işyeri dosyasına aktarılmış olması icap etmektedir.

Bu bağlamda, idarelerce yapılan kesinti tutarlarının ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne/ Sosyal Güvenlik Merkezine ait banka hesap numarasına yatırılması halinde, sözkonusu hak ediş kesintisine ilişkin bilgilerin, SGK tarafından yapılacak aktarma işlemleri de nazara alınarak, **en geç kesinti tutarının bankaya yatırıldığı tarihi izleyen 15 gün içinde ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne/Sosyal Güvenlik Merkezine bildirilmesi ve ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünce/Sosyal Güvenlik Merkezince bahse konu kesinti tutarlarının en geç 7 gün içinde ilgili işyeri dosyasına aktarılması gerekmektedir.**

İdarelerce, ihale yoluyla yaptırdıkları işleri üstlenenlere yapılacak **her hak ediş ödemesinden önce,**

- Hizmet alımı ve yapım işleri için, ilgili ihale konusu işyerinden dolayı,

- İhale suretiyle piyasadan hazır halde alınıp satılan mal teslim işleri için, işverenin merkez adresinin bağlı bulunduğu SGK İl Müdürlüğü/Merkezinde işlem gören **tüm işyerlerinden** dolayı,

SGK' ye muaccel sigorta primi, işsizlik sigortası primi ve idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer fer'ilerinden oluşan borçlarının bulunup bulunmadığı hususu sorgulanacaktır.

İhale suretiyle piyasadan hazır halde alınıp satılan mal teslim işleri Kuruma bildirilmediği için, bu işverenlere ait işyeri sicil numaralarının ilgili idarece bilinmesi imkanı olamayacağından, ihale konusu işin piyasadan hazır halde alınıp satılan mal teslimine yönelik olması halinde, öncelikle sözkonusu işleri üstlenen işverenlere ilişkin işyeri sicil numaralarının, "Tescil Sorgulama" seçeneği vasıtasıyla ilgili idarece tespit edilmesi gerekmektedir.

"Tescil Sorgulama" seçeneği vasıtasıyla yapılacak olan sorgulamalar sırasında, işyeri sicil numaraları, gerçek kişi olan işverenler için T.C. kimlik numarası girilmek suretiyle "Mernis No İle Tescil Bul" seçeneği vasıtasıyla, tüzel kişi olan işverenler için vergi kimlik numarası girilmek suretiyle "Vergi No İle Tescil Bul" seçeneği vasıtasıyla tespit edilecektir.

İdare, **hak ediş ödemesinde** işverene ait borcunun bulunup bulunmadığı hususunda sorgulama yapabilmek için SGK' den

elektronik ortamda yetki başvurusunda bulunabilir.

İdareler ihale yolu ile yaptırdıkları işleri üstlenenlerin SGK' ye yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi ve idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının bulunup bulunmadığını elektronik ortamda sorgulayabilmek için, SGK Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Prim Tahsilat Daire Başkanlığınca çıkartılan 16.04.2009 tarih ve 2009-62 sayılı Genelge eki Ek-1'de yer alan **“İdarelerce e-Borç Sorgulama Yetki Talep Formunu”** eksiksiz olarak doldurmak suretiyle Ünitelerden herhangi birine başvurmaları gerekmektedir.

“İdarelerce e-Borç Sorgulama” seçeneği vasıtasıyla yapılan sorgulamalar sonucunda, yalnızca ihale konusu işleri üstlenen işverenlerin hak edişlerinin ödenmesi veya SGK' ye olan borçların hak edişlerden kesilmesi mümkün bulunmaktadır.

Söz konusu sorgulamalarla, işverenlerin, ihale konusu işle ilgili teminatlarının iadesi mümkün bulunmadığı gibi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca ihaleye katılmak için Kuruma yasal ödeme süresi geçmiş borcunun bulunup bulunmadığının sorgulanması da mümkün bulunmamaktadır.

İdarelerce birden fazla personel için yetki başvurusunda bulunulması mümkün bulunmaktadır. Ancak, bu durumda, her bir personel için yetki talep formunun ayrı ayrı düzenlenmesi gerekmektedir.

İlişiksizlik/borç sorgulama belgesinin kanıtlayıcı belge olarak ödeme emri belgesine eklenmesine gerek olmamakla birlikte ödeme/muhasebe birimlerinin sigorta mevzuatı ile öngörülen kontrol ödevlerini yerine getirebilmeleri bakımından; idare yetkililerince ödeme belgesinin açıklama

kısmına sorgulama yapıldığı/ilişiksizlik belgesinin alındığına dair şerh düşülmesinin gerekli olduğu değerlendirilmiştir (Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü-31.08.2009-11051)

Doğrudan temin usulü, uygulanacak ihale usullerine ilişkin 4734/18'inci madde içeriğinden çıkartıldığından, doğrudan temin usulü ile yapılan mal ve hizmet alımları ile ilgili olarak hak ediş ödemesine esas muaccel borcun bulunup bulunmadığı hususu SGK' ye sorulmaz.

Kesin Teminat İadesi.

İşveren tarafından, idareye ihale konusu işle ilgili olarak SGK' ye borcunun bulunmadığına dair ilişiksizlik belgesi ibraz edilmedikçe işverene ait kesin teminat iade edilmez

İlgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezi tarafından, ihale konusu işle ilgili olarak yapılacak araştırma işlemi sonucunda, yeterli işçilik bildirilmiş olduğunun ve işi üstlenenin ihale konusu işle ilgili olarak SGK' ye borçlarının bulunmadığının anlaşılması halinde, **ilişiksizlik belgesi düzenlenir.**

Yeterli işçiliğin bildirilmemiş olduğunun anlaşılması halinde, fark işçilik miktarı üzerinden hesaplanan prim tutarı, faaliyet süresinin son ayına mal edilir.

Bu suretle tahakkuk ettirilen prim tutarı, gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ödenmek üzere işverene tebliğ olunur. İlgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezi tarafından hesaplanan borcun yapılan tebligata rağmen ödenmeyeceğinin bildirilmesi veya tebligatta belirtilen süre içerisinde cevap verilmemesi halinde, İlgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezi, işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının tespiti amacıyla, ihale konusu işin hak ediş tutarını dikkate alarak durumu, incelenmek üzere Sosyal Güvenlik Kontrol Memurluğu servisine ya da Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına intikal ettirir.

SGK' nin denetim ve kontrolle görevli memuru, işveren ve varsa alt işverenin yasal defter ve belgelerinin ibrazını yazı ile

ister. Defter ve belgelerin ibraz süresinin bitiminden itibaren SGK'nin denetim ve kontrolle görevli memuru 3 ay içinde gerekli incelemeyi yaparak konuya ilişkin rapor düzenler. Raporun İlgili SGK İl Müdürlüğü/Merkeze intikal tarihinden itibaren 15 gün içinde gerekli işlem yapılır.

Buna göre;

– İşverenin ve varsa alt işverenlerin borcunun bulunmadığının anlaşılması halinde, ilişiksizlik belgesi idareye gönderilir.

İşverenin ve varsa alt işverenlerin borcunun bulunduğu anlaşılması halinde, borcun niteliği ve miktarı ayrı ayrı belirtilerek bir yazı ile idareye bildirilir. İdare, bu yazının alındığı tarihten itibaren en geç 1 ay içinde kesin teminatı paraya çevirerek SGK'nin hesabına yatırmak ve yatırılan paranın tutarını, tediye mahallini, ödeme tarihini, banka hesap numarasını, işyerinin sicil numarasını, işverenin adını ve soyadını, işveren tüzel kişilik ise unvanını yazı ile ilgili SGK İl Müdürlüğü/Merkeze bildirmekle yükümlüdür.

Şu kadar ki, teminatın nakde çevrilmesine kadar, söz konusu teminat idare nezdinde mahfuz kalmak ve bir defadan fazla olmamak üzere borç, 6183 sayılı Kanunun 48'inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilebilir.

Bu şekilde yapılan tecil ve taksitlendirme devam ettiği sürece idare nezdindeki kesin teminat paraya çevrilmez ve işverene iade edilmez.

Tecil ve taksitlendirmenin bozulması halinde, bu durumun gerçekleştiği tarihten itibaren en geç 1 ay içinde durum ilgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezine idareye bildirilir.

İdare, bu bildirimin kayıtlarına intikal tarihinden itibaren en geç 1 ay içinde kesin teminatı paraya çevirerek SGK hesabına yatırır ve bu şekilde SGK' ye bildirir.

İhale konusu işle ilgili olarak ilgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezince yapılacak araştırma işlemi sonucunda, SGK' ye yeterli işçilik bildirilmiş olduğunun veya **SGK tarafından belirlenecek yöntemlere göre** ilgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezince, ihale konusu işin işverene ait devamlı işyeri sigortalıları ile yapıldığının anlaşılması halinde, işverenlerin ve varsa alt işverenlerinin defter ve belgeleri incelenmeyebilir.

İşveren tarafından borçlarını karşılayacak miktarda, bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları ile Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler teminat olarak verildiği takdirde, ilgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezince ilişiksizlik belgesi verilir.

Ancak, Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler nominal bedele faiz dahil edilerek ihraç edilmiş ise bu belgeler anaparaya tekabül eden satış değerleri üzerinden teminat olarak kabul olunur.

İlgili SGK İl Müdürlüğü/Merkezince alınan teminat, en geç verildiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar nakde çevrilerek tahsil edilir. Bu şekilde teminat gösterilen durumlarda, teminatın, nakde çevrilmesine kadar talepte bulunulması ve teminatın borcu karşılayacak miktarda olması kaydıyla bir defaya mahsus olmak üzere borç 6183 sayılı Kanunun 48'inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilebilir. Tecil ve taksitlendirmenin bozulması halinde, bu durumun gerçekleştiği tarihten itibaren en geç 1 ay içerisinde teminat nakde çevrilerek borç tahsil edilir.

SGK' ye teminat verilmesi, borç aslına gecikme cezası ve gecikme zammı uygulamasını durdurmaz.

İhale konusu işin, işverenlere ait SGK' de tescilli devamlı işyerlerinin sigortalıları ile yapılması halinde, idareye

karşı işi üstlenen işverenin tescilli işyerinin, ihale konusu işin yapıldığı sürede varsa prim ve diğer borçları ödenmedikçe ilişiksizlik belgesi verilmez ve kesin teminatı iade edilmez.

İşverenlerin, idare nezdindeki her çeşit alacak, **teminat ve hak edişleri üzerinde** işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, SGK alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder.

Piyasadan hazır halde alınıp satılan işlerle ilgili olarak kesin teminatın iadesinde SGK tarafından düzenlenecek ilişiksizlik belgesi aranmaz (4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMESİ KANUNU-MADDE 13).

4735 SAYILI KANUNU-Kesin teminat ve ek kesin teminatların geri verilmesi

Madde 13- Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların;

a) Yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısı, SGK'den ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanı,

b) Yapım işleri dışındaki işlerde SGK'den ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısı, garanti süresi dolduktan sonra kalanı, garanti süresi öngörülmeyen hallerde ise tamamı,

Yükleniciye iade edilir.

Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve SGK' ye olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi

kesintilerinin yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.

SGK'NIN İNCELEME YETKİSİ

SGK tarafından, ilişiksizlik belgesinin verilmiş olması, işverenin ve varsa alt işverenin SGK işlemlerinden dolayı ibra edildiği anlamını taşımaz.

SGK, her zaman işverenin ve varsa alt işverenlerin defter ve belgelerini incelemeye ve 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapmaya yetkilidir.

İdare veya ödeme makamı tarafından ihalelerin bildirilmesi, hak edişten kesinti ve mahsup ile kesin teminatın iadesindeki yükümlülüklerini yerine getirmeden hak ediş ödenmesi veya kesin teminatın iade edilmesi halinde, **ilgililer hakkında genel hükümlere göre işlem yapılır.**

İdarelerce yapılan başvurular üzerine, yasal ödeme süresi geçmiş borçların sorgulanmasına ilişkin SGK tarafından yetki verilmiş olan kişilerin elde ettikleri bilgileri ifşa etmeleri veya SGK tarafından verilen kullanıcı kodu ve şifresi başka kişilere verilerek üçüncü kişilerce sözkonusu bilgilerin temininin sağlanması halinde, ilgili kişiler Türk Ceza Kanunu'nun 239'uncu maddesine göre cezalandırılmaları istenilir.